

Katowice 29.11.2020

Recenzja dokumentacji habilitacyjnej dr. Juraja Blaško

Przedstawiony do oceny w postępowaniu habilitacyjnym dorobek dr. Juraja Blaško jest niezwykle obszerny i różnorodny. Dokładne przytaczanie wszystkich wymienionych przez pana Juraja osiągnięć oraz rodzajów jego profesjonalnej aktywności nie ma w tym miejscu sensu. Są one bowiem szczegółowo opisane w dokumentacji, której analiza prowadzi do konkluzji: powiedzieć o panu doktorze Blaško – „projektant i wykładowca”, to tak naprawdę nic nie powiedzieć. Na podstawie przedstawionego do oceny dorobku habilitant jawi się nie tylko, jako: projektant publikacji, systemów identyfikacji wizualnej, projektów wystawienniczych, wykładowca, współtwórca programów nauczania i systemu kształcenia, czy kierownik katedry. Dr Blaško jest również laureatem konkursów, członkiem krajowych i zagranicznych komisji konkursowych (nie tych samych, w których wygrał), kuratorem i organizatorem krajowych i zagranicznych wystaw, uczestnikiem wystaw (nie tylko tych, w których uczestniczył), autorem artykułów, popularyzatorem projektowania na Słowacji, w końcu – współzałożycielem Unii graficznych dizajnerów. Należy podkreślić, iż każdy z wymienionych obszarów działalności dr. Juraja Blaško jest bogaty i zróżnicowany, a co najważniejsze – ich rezultaty są na wysokim poziomie.

Realizowane przez habilitanta projekty, to przede wszystkim publikacje i systemy identyfikacji wizualnej. Wszystkie z nich – mimo odmienności dziedzin projektowych – cechuje dyscyplina, logika i konsekwencja. Ponadto w przypadku identyfikacji wizualnych projektowanych dla Slovenskej narodnej univerzity, Univerzita komenskeho, czy niewdrożonych projektów identyfikacji wizualnej państwa słowackiego można też powiedzieć o uniwersalności. Projekty nie tylko są otwartymi systemami, umożliwiającymi tworzenie kolejnych znaków (np. dedykowanych otwieranym w przyszłości nowym wydziałom), co ich język wizualny z powodzeniem wytrzymuje próbę czasu. Z kolei publikacje autorstwa dr Juraja Blaško charakteryzują się właściwie budowanymi formalnymi i semantycznymi relacjami obraz–tekst. Autor wie, kiedy obraz fotograficzny lub reprodukcja powinny dominować nad tekstem, kiedy towarzyszyć tekstowi literalnie go ilustrując, a kiedy tworzyć narrację równoległą. Inaczej mówiąc habilitant potrafi tworzyć balans w ekspozycji zarówno materiału ilustracyjnego, jak i tekstowego. Niezależnie od rodzaju projektowanej przez dr Blaško publikacji, ich układy kompozycyjne stron są harmonijne, a stosowane środki typograficzne są właściwie wyważone. Dzięki takiemu podejściu publikacje generują właściwe doświadczenie czytania.

Ewidentnym osiągnięciem, o czym dr Blaško nie wspomina w swojej dokumentacji, jest obecność habilitanta w *Historii projektowania graficznego* (2018) autorstwa prof. Zdeno Kolesara i prof. Jacka Mrowczyka. Profesjonalizm – w tym dobrze rozumiany – krytycyzm i pryncypialność autorów

w doborze omawianych fenomenów z obszaru projektowania graficznego tym lepiej świadczą o wartości projektowej i popularyzatorskiej dr Blaško. Zdeno Kolesar i Jacek Mrowczyk opisując między innymi studencki projekt *Dizjan na kolesach*, którego współtwórcą był Juraj Blaško, określają jego autorów – za Stevenem McCarthym – mianem „architektów przyszłości”. Prawdopodobnie to określenie najlepiej pasuje do postawy dr Blaško. Przypomnijmy – *Dizjan na kolesach*, to pomoc młodych projektantów zaoferowana jedenastu podmiotom (organizacjom non profit i samorządom) na przestrzeni czterech lat. To daje trzy projekty rocznie wykonane *pro publico bono*. Jest to zdecydowanie więcej, niż postulowane między innymi przez Victora Papanka i Stefana Sagmeistera 10% czasu, które rocznie powinien każdy z projektantów odpracować, realizując za darmo projekty w odpowiedzi na społeczne potrzeby i oczekiwania. Na marginesie rodzi się pytanie: który z obecnych studentów lub młodych dizajnerów byłby skłonny rzucić pracę zarobkową i podróżować za własne pieniądze po kraju oferując darmową pomoc projektową? Juraj Blaško, wtedy jeszcze student, to zrobił.

Najprawdopodobniej – będące u progu kariery pana Blaško – doświadczenie *Dizjanu na kolesach* oraz już jego w pełni dojrzałe dwa projekty identyfikacji wizualnej państwa słowackiego, to przejaw wrażliwości i troski habilitanta nie tyle o jakość dizajnu na Słowacji, co o swój kraj. Jeśli wierzyć słowom Stevena Hellera – *good designer is good citizen*, to Juraj Blaško jest zarówno dobrym projektantem, jak i dobrym obywatelem (lub jak kto woli – wspomnianym „architektem przyszłości”). Należy podkreślić, iż habilitant jest nie tyle świadomy swojej roli i pozycji, co potrafi je również dobrze wykorzystać.

Analizując dorobek pana Juraja można dostrzec swoisty fenomen. Otóż jego doktorat poświęcony identyfikacji wizualnej władzy centralnej i samorządowej na Słowacji, opracowanie programu i prowadzenie przedmiotu *Praxa v Grafickom Dizajne*, współorganizacja wystawy *Slovak Rep.*, współtworzenie Unii grafických dizajnerov, a także wystąpienia w mediach publicznych poświęcone celom dizajnu i roli projektantów tylko z pozoru nie są ze sobą powiązane. Wszystkie wymienione powyżej działania pana Juraja posiadają wspólny mianownik. Jest nim profesjonalna odpowiedzialność projektanta i wykładowcy wyższej uczelni oraz chęć prowadzenia otwartego, opartego na partnerskich relacjach dialogu ze społeczeństwem i władzą. Nie wiem, czy dr Blaško się ze mną zgodzi, ale ta ostatnia kwestia jest według mnie rodzajem misji, którą się habilitant świadomie się podjął i którą stara się konsekwentnie realizować w swojej działalności projektowej, organizacyjnej, dydaktycznej i popularyzatorskiej.

Pracownik dydaktyczno-naukowy wyższej uczelni kształcącej przyszłych projektantów, starający się o przyznanie tytułu doktora habilitowanego powinien być nie tylko dobrym wykładowcą. Musi on być jednocześnie równie dobrym projektantem, badaczem i popularyzatorem. Doktor Juraj Blaško spełnia wszystkie z wymienionych warunków, dlatego z pełnym przekonaniem rekomenduję Umeleckej radzie Wysokiej szkoły výtvarnych umeni w Bratysławie o nadanie panu Blaško stopnia doktora habilitowanego.

